

จบ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมเพื่อความสงบร่มเย็นในหัวใจของตนนะ บวชมาเป็นพระเป็นนักรบจะรบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ถ้ารบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากจะผ่านสงครามระหว่างธาตุขันธ์ ธาตุขันธ์กับธรรมใจ ธรรมมันพิจารณาของมัน ธาตุคือธาตุ ๔ ขันธ์คือขันธ์ ๕ จิตเป็นจิต

ถ้าจิตเป็นจิตขึ้นมา จิตที่มันมีอำนาจวาสนาขึ้นมา ถ้ามันสงบตัวลง ไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น จะเป็นอิสระ แต่ถ้ามันไม่สงบตัวลง มันแสดงตัวต่อเมื่อมันเสวยอารมณ์

ถ้ามันไม่เสวยอารมณ์ เหมือนน้ำใส น้ำใสดุจๆ เราชู้ไม่ได้ว่าในภาชนะมีน้ำหรือไม่มีน้ำ แต่ถ้ามันเสวยอารมณ์ ความทุกข์ ความโลภ ความโกรธ ความหลง เวลามันเสวย มันทุกข์มันยาก มันมีอาการความรู้สึกไปทั้งนั้นนะ นั่นแหละสิ่งที่มันเสวย

ที่เรามาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ ก็ต้องการกลับไปให้มันเป็นน้ำใสดุจๆ

เวลาทำความสงบของใจเข้ามา มันใส มันสะอาด มันสว่าง นั่นถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้นนะ มันต้องมีสติสัมปชัญญะ

ถ้าไม่มีสติสัมปชัญญะ มันเป็นอารมณ์ว่างๆ มันคล้ายๆ กัน แต่รักษาดูแลไม่ได้ เพราะอารมณ์ใจ คูลี เวลาอารมณ์ชั่ววูบๆ มันควบคุมอะไรได้

นี่มันเสวยอารมณ์ไปทั้งตัวแล้ว มันไปทั้งหมด พอไปทั้งหมดแล้วมันสำคัญเองว่ามันเป็นสมาธิ มันเป็นสติมันเป็นปัญญา คาคคเนกันไปทั้งสิ้น ความคาคคเนความหมาย เขาเรียกว่าสันนิษฐาน คือเดา เดาทั้งนั้นนะ ไม่มีความจริง

ถ้ามีความจริง ๆ ของมันขึ้นมา มันทำความสงบของใจเข้ามา บัจฉัตตัง สนฺทิสฺสึโก ถ้าเป็น
 สัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ ดูชาวไร่ชาวนาเวลาเขาทำไร่ทำนาของเขา เขามีวัวลากคันไถ
 ทำนา ทำไร่ไถนาเขามีจอบ เวลาจอบเขาตากเขาถาง ถากหญ้าของเขา เขารักษาไร่นาของเขา นี้
 ไง เวลาเขาซุดของเขาเพื่ออะไร เพื่อปลูกผลของเขาไป

หน่อของพุทธรู เราเป็นจริงเป็นจังของเราหรือไม่ ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เห็นใหม่ ชาวไร่
 ชาวนาเขา เขาทำไร่ไถนาของเขา เขาต้องมีเครื่องมือไม้เครื่องมือของเขา นี้ไง เวลาฤดูงควัตรๆ คีล
 ในคีลไง สติก็เป็นเครื่องมืออันหนึ่ง สมาธิก็เป็นเครื่องมืออันหนึ่ง เวลาปัญญาๆ มันเกิดขึ้น ผีกัด
 ขึ้นมาให้มันฉลาดขึ้นมาไง เวลาเราฝึกเราฝนของเราขึ้นมา มันมีเครื่องมือไม้เครื่องมือไง

ไฉนนี้ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

นายช่าง จะช่างประเภทใดเขาต้องมีอุปกรณ์ในการทำงานช่างของเขา

นี้ไง เราเป็นพระๆ เป็นพระเป็นนักรบๆ เวลาจะรบกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในใจ
 ของตน นอนแผ่สองสสิ่งเลย ให้กิเลสมันขี้หัวเอา กิเลส จะชำระล้างกิเลสไง กิเลสมันตีบอยอย่าง
 นั้นนะ เป็นเบี้ยล่างมันตลอดนะ

เวลาเราจะเอาความจริงความจังของเรา เห็นใหม่

นี้ไง เวลาพวกที่ผู้ดีตื่นแดง เวลาเห็นภาคปฏิบัติขึ้นมา ไฉนโฮ! ต้องลงทุนลงแรงขนาดนั้น
 เชียวหรือ มาบวชเป็นพระก็เป็นขุนนางนี้ไง มาเป็นขุนนางผู้ดีตื่นแดงนี้ไง ทำอะไรก็ไม่ได้เลย ต้อง
 มีคนอุปฐากอุปถัมภ์ไง จะเป็นเจ้าขุนมูลนาย

พระกรรมฐานนี้พระกรรมกร พระฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อให้หัวใจสงบระงับ มัน
 มีเครื่องมือของมัน มันมีคีล มีสมาธิ มีปัญญา มันมีจอบ จอบมีด้ามจอบด้วย ไม่ได้มีแต่ตัวจอบ
 มีด้ามจอบ เขาใส่แล้วเขาทำให้มันมั่นคงแข็งแรงด้วย จะถากก็ได้ จะซุดก็ได้ จะทำสิ่งใดก็ได้

แล้วทำอะไร

ก็ทำในหัวใจของตนนี้ไง ถ้ามันทำในหัวใจของตนขึ้นมา มันเห็นขึ้นมามันจะมหัสจรรย์
 ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วสิ่งทีความมหัศจรรย์มันเกิดมาจากใคร

ปัจจัยตั้ง สนุทธิฐิติโก เกิดมาจากจิตดวงนี้ไง เกิดมาจากผู้กระทำไง มันจะเกิดมากับใคร ละ ถ้ามันเกิดกับเขาก็เป็นของเขา

ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา สิ่งที่พระไตรปิฎกทั้งหมดเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นนะ มีอะไรเป็นของเราบ้าง เราเกิดมา ทำสังคายนามากี่รอบแล้ว เราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมากี่รอบแล้ว

ถ้ามันเคยเกิดในพระพุทธศาสนา มันเคยฝึกหัดปฏิบัติของมันไว้ละ มันจะดูดีมีในหัวใจของมัน มันเห็นสิ่งใดแล้วถ้ามันตรงจริตนิสัย มันเข้ากับใจดวงนั้นเลย แล้วใจดวงนั้นปรารถนาอย่างนั้นด้วย

แต่ถ้ามันไม่เคยทำมาหรือสิ่งใดที่มันได้แย้งมา มันก็ดมันขวาง มันหลีกมันลี มันผลักมันไล่ มันไม่ต้องการ มันไม่เอา ยิ่งอะไรที่มันเจ็บแค้นนั้นนะ ไม่อย่างนั้นมันจะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

อภิชาติบุตร บุตรที่ดีกว่าพ่อกว่าแม่ บุตรที่เกิดมาสร้างเวรสร้างกรรมทั้งล้างทั้งผลาญ ทั้งลากพอลากแม่เข้าไปเยี่ยมในคุก ตัวเองติดคุกไม่พอ ลากพอลากแม่เข้าคุกไปด้วย ได้ไปเยี่ยมไปเยี่ยมมันนะเข้าคุก เข้าคุกมาเยี่ยมลูก มาดูแลลูก ลูกติดคุก นี่มันมีเวรมีกรรมใหม่ มันมีเวรมีกรรม

บวชพระมาก็เหมือนกัน เราเกิดในพระพุทธศาสนา บวชพระ อะไรบ้างที่มันรักมันชอบ อะไรบ้างที่มันปรารถนา อะไรบ้างที่มันติดมันดีมันปฏิบัติมันไม่ต้องการ แต่ภายนอกเป็นพระนะ บวชจากอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่แล้วเป็นพระ แล้วเป็นพระปฏิบัติเสียด้วย

ถ้าพระปฏิบัติมันไม่ใช่เจ้าขุนมูลนาย มันไม่ใช่ขุนนางมาจากไหน มันมาจากเรากระทำทั้งสิ้น เพราะอะไร เพราะอยากมีจบไป แล้วใส่ด้ามให้มันคงด้วย แล้วตากถางหัวใจให้มันปลอดโปร่ง

ตากถางนะ ตากหญ้า ตากสิ่งที่มันสกปรกกรงรัง เพราะมันที่อยู่ของงูเห่านะ มันที่อยู่ของจิ้งจอกนะ เดี่ยวมันฉกนะ เดี่ยวมันกัดนะ เพราะอะไร เพราะเอ็งปล่อยให้รกชัฏไป

แต่ถ้าเรามีจบตากถางให้มันราบเรียบไป

“ทำสมาธิแล้วมันหิบทับหญ้าๆ”

ขอให้มึงมีทับเถอะน่า ถ้ามึงไม่ทับเดี่ยวจงอาจมันมานะ เดี่ยวสามเหลี่ยมมาเลยละ มันมาชุกอยู่นั่นนะ มาชุกๆ จะคอยจกคอยกัด เพราะอะไร เพราะไม่มีความสามารถ ไม่มีการกระทำขึ้นมาไง

ถ้ามันมีความสามารถ มีการกระทำขึ้นมา พระปฏิบัติปฏิบัติขึ้นมา นี่พระปฏิบัติ ไม่ใช่เจ้าขุนมูลนาย รอให้เขามาห้อมล้อมสรรเสริญ โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศนั่นแหละ โลกธรรม ๘

มีลาภก็เสื่อมลาภ มียศก็เสื่อมยศ มีอะไรยั่งยืน ใจขนาดนั้นเขี้ยวหรือ โมฆบุรุษตายเพราะลาภ อยากให้เขาสรรเสริญเยินยอ เยินยอขึ้นมา จับเหยื่อทั้งนั้นนะ เบ็ดเกี่ยวปากเข้าไปแล้วปลดออกมาไม่ได้ เลือดชกตกอยู่นั่นนะ เพราะอะไร เพราะขาดจอบ ขาดด้ามจอบ ขาดการฝึกหัด ขาดการกระทำ

“ไม่ทำ อ้าว! นั่นมันงานของกรรมกร”

มันปัจเจกตั้ง สันทิฏฐิโก งานของจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นถ้าทำมันก็เกิดขึ้น มันก็มีขึ้นมาในตัวตนของตน ถ้าไม่กระทำมันก็ไม่มีสิ่งใดเลย ได้แต่ยืนมองเขา เห็นเขากิน เห็นเขาคิมของเขา หิวเจียนตาย

หัวใจดิ้นรนเดือดร้อนเจียนตาย อยากมีอยากเป็นกับเขา แต่ไม่มีและไม่เป็นเพราะไม่ได้ทำ ถ้ามันจะมีมันจะเป็นขึ้นมา มันต้องทำของมันขึ้นมา ทำของมันขึ้นมา มันเห็นคุณค่าของมันขึ้นมา แล้วพอเห็นคุณค่า เหมือนพ่อแม่ ลูกเกิดมาก็ดูพ่อคุณแม่นั่นแหละ มันก็จำที่พ่อแม่มันทำนั่นแหละ มันเห็นที่พ่อแม่มันทำ นั่นแหละนิสัยใจคอของมันฝังอยู่ในนิสัยของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำขึ้นมา มันก็เป็นของของเราทั้งนั้นนะ แล้วคนที่เขารู้เขาเห็น เขาเห็นการกระทำนั้นไง มันเห็นการกระทำนั้นเพราะอะไร เพราะไม่ใช่โมฆบุรุษไง เพราะมันไม่งาบเหยื่อไง เพราะมันไม่มีเบ็ดเกี่ยวปากไง มันก็ไม่ดิ้นรนทวนทวยไง เพราะอะไร

เพราะมันมีจอบ มันถากมันถางไง จงอาจเข้ามากัดเราไม่ได้ ใ้ญ่เห่าเข้ามาไม่ได้ ตะขบเอา มดเอ๋ย เราทำให้สะอาดของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

เขาว่าหินทับหญ้า

มีงมีหรือเปล่าหินนะ เทียวถากเทียวถางนะ

“พุทโธๆ นะหินทับหญ้า”

ให้มันมีเถอะน่า กูปลอดภัย กูปลอดภัย กูปลอดภัยจากงูเห่าจางออง กูปลอดภัย แล้วกูมีความสงบสุข มันโล่งโล่งใจ แล้วกูฝึกหัดของกู ชุดหลุม ชุด จอบนะ ชุด ชุดเพื่อลงหน่อของพุทธรูป ชุดเพื่อสติเพื่อปัญญา

ถากถางนั่นเรื่องหนึ่งนะ ถากถางเพื่อความปลอดความโล่งโล่งใจ ชาวไร่ชาวนาใจ เขาทำที่นาของเขาๆ แล้วเขาถากเขาถางแล้วเขามีที่นาทำนาของเขา

ไฉ่ของเรา ไฉ่ไฮ! รกชฎไปหมดเลย “ทำไม่ได้ สมณะ พุทโธ หินทับหญ้า”

ก็มึงไม่ถากใจ ถ้ามึงถากมันก็โล่งโล่ง โล่งโล่งขึ้นมา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาใจ มันจะชุดใจ มันจะปลุกใจ มันทำคุณงามความดีขึ้นมาใจ มันจะฆ่ากิเลสใจ ถ้ามันทำความเป็นจริงของมันขึ้นมาใจ ถ้ามีสติมีปัญญา นี่นักรบ ไม่ใช่ขุนนาง ละเมอเพื่อพกเพื่อเจ้อ อยากจะให้เขายกย่องสรรเสริญ ให้เขาเอ็นโย

โมฆบุรุษตายเพราะลาภ โมฆะ ว่างเปล่าไร้สาระ

แต่โลกชอบอย่างนั้นนะ โลกนี้คือละคร หลอกกันไปก็หลอกกันมา ไฉ่โลมปฏิโลมอยู่อย่างนั้นนะ แล้วก็ว่างเปล่า ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่มีที่เกิเกิดขึ้น และตั้งอยู่ และดับไป ไปตามอามิสสินจ้าง บุญและบาป

แต่เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาใจ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มันจะยากดีมีเงินไม่สำคัญ บวชเป็นพระเหมือนกัน ศีล ๒๒๗ เหมือนกัน การเกิดเป็นมนุษย์เสมอกันโดยความเป็นมนุษย์ในรัฐธรรมนูญปกป้องคุ้มครองด้วย ปกป้องคุ้มครองสถานะของความเป็นมนุษย์

ศรัทธาความเชื่อของใครก็ของเขา นั่นในรัฐธรรมนูญไง แต่พุทธรูปของเราละ จิตของเราละ มันเสมอกัน เสมอกันตรงไหน มันเสมอกันอยู่แล้ว แล้วฝึกหัดขึ้นมาให้เป็นจริงขึ้นมาสิ

ไฉนมันไม่จริงงัย มันตามกิเลสงัย เพราะอะไร เพราะว่างเปล่างัย ชุณนางงัย จะเป็นเจ้าขุนมูลนายงัย แล้วมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันล่ะ

แต่ถ้าเราแบกเราหาม เราทำของเรา ต้องการอะไร มาทำไม เกะกะ งานทำเสร็จหมดแล้ว ต้องการความสด ต้องการเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา อย่มากวณ อย่มาวุ่นวายในวัด เขาไม่ให้ใครเข้ามาวุ่นวายในวัด เพราะเขามีข้อวัตรปฏิบัติของเขา ทุกอย่างสำเร็จโดยน้ำมือของเรา แล้วไม่มีใครมาทวงบุญคุณใครทั้งสิ้น ต่างคนต่างรีบเร่งอาจหาญ วัดปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่างข้อวัตรปฏิบัตินี้ไว้ แล้วทุกคนอยากเป็นเจ้าขุนมูลนาย อยากมีบริษัทบริวาร แล้วไม่ทำสิ่งใด จนเหลวไหลกันไปหมดงัย

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านมาพื้นฟูของท่านงัย

มาพื้นฟูทำไม บวชมาแล้ว หลวงปู่ขาวเวลาจะออกปฏิบัติขึ้นมา ญาติพี่น้องบอกไปทำไม อยู่วัดสบายดีแล้ว ทั้งถากทั้งถางงัย

หลวงปู่ขาว เห็นไหม ถ้าก้าวเท้าออกจากวัดบ้านที่ท่านเกิดนั้นออกไป ถ้าไม่สำเร็จเป็นพระอรหันต์จะไม่หันหน้ากลับมาอีกเลย

ออกจกบ้านนั้นไป แล้วฝึกหัดปฏิบัติเอาตามความเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจของตนให้ได้

แล้วเวลาฝึกหัดตามความเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจ ไม่ใช่เจ้าขุนมูลนาย เพราะไปฝึกหัดกับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ท่านคัดเลือกของท่าน ท่านทะนุถนอมของท่าน ทะนุถนอมด้วยข้อวัตรปฏิบัติ ทะนุถนอมด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา เพื่อย้ายทำลายกิเลสต้นเหตุความทะยานอยาก

ให้หาแร่เหล็กมา แล้วตีเหล็กขึ้นมาให้เป็นจอบ หาไม้มาทำด้าม ทำขึ้นมาให้มันเข้มแข็งของมัน ทั้งถากทั้งถางอารมณ์ความรู้สึกกิเลสต้นเหตุความทะยานอยากในหัวใจของตน ให้มันสงบระงับเข้ามา ให้เป็นสถานที่ พุทฺธะ เป็นภวาสวะ เป็นภพ เป็นสถานที่ที่จะเริ่มต้นการงานของตน

ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถากถางให้มันปลอดโปร่ง ให้มันรื่นเริง แล้วถ้าฝึกหัดทำสมาธิได้ มีภพมีสถานที่ ให้รู้จักหัดหัดค่อยคืบคั้นกว่าหา

มันไม่มีกิเลสที่ไหนหรอก มันจะมานั่งพับเพียบ “ดิฉันอยู่ที่นี้เจ้าข้า ดิฉันจะให้มาพิจารณาเจ้าข้า” ไม่มีหรอก กิเลสมันมีแต่จะทิ่มจะแทงเอ็ง ไอ้ที่ว่ามันถากถางมันถากขึ้นมา ปล่อยปลดละเลยนะ เดี่ยวหญ้ามันก็ขึ้น รกช้ำเหมือนเดิม ไอ้จงอาจ ไอ้งูเห่า เดี่ยวมันก็เข้ามาชุกอยู่นั่นแหละ เพราะมันอยู่ที่อื่นมันไม่ปลดอดภัย มันปลดอดภัยในที่ที่มันสกปรกโสโครกที่มันจะหลบซ่อนอยู่ได้ แล้วก็ปลดอยอยู่อย่างนั้นนะ

ชำนาญในวิธี ชำนาญในการกระทำ มันต้องมีการกระทำขึ้นมาใน

เวลาเกิดเป็นมนุษย์ ลมหายใจ หายใจเข้าไม่ออกก็ตาย หายใจออกไม่เข้าก็ตาย เป็นหวัด คัดจมูกก็เจียนตาย เวลาลมหายใจ อาหารอย่างละเอียดใน ดำรงชีพอยู่ได้ด้วยปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ ดำรงชีวิต มันต้องกินต้องอยู่ตลอดเวลา ชีวิตมันเป็นแบบนี้

แล้วมาปฏิบัติบวชเป็นพระๆ อดอาหารก็วันละ ห้าวันสิบวันเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องปกติ

เพราะกินกันอยู่ทุกวัน กินแล้วไม่มีอะไรประเสริฐขึ้นมาเลย ก็เห็นกินกันทั้งนั้นนะ วันละสามรอบสี่รอบ แล้วมันได้อะไรขึ้นมา แล้วถ้าอดล่ะ อดมันก็อด อดเพราะอยากจะถากจะถางใน หาจอบหาเสียมใน จะถากจะถางในหัวใจของตัวเอง ถ้ามันกิเลสมันคือด้านใน เราก็ต้องต่อสู้กับมันใน ถ้าต่อสู้ นี่มันเป็นวิธีการใน มันเป็นวิธีการ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เครื่องมือไว้ใน ๖ ดุจดวงควัตรใน ๖ นี้ใน สติปัญญา ๔ ใน นี้ อารมณ์ทั้งนั้นนะ สติ สมาธิ ปัญญา อารมณ์แต่ละอย่างที่เราจะฝึกหัดขึ้นมาให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจของตน

ยับยั้งมัน เวลาอารมณ์ที่มันเกิดขึ้น ความอยาก ความติดด้าน ความเห็นแก่ตัวอย่างนี้ ถากถางมันนะ ถากถาง

เราไม่ทำอย่างนั้น ทุกคนเกิดมาก็อยากสะดวกสบายทุกคน แต่ความสะดวกสบายในหมู่สงฆ์มันเกิดขึ้นมาจากข้อวัตรปฏิบัติ เกิดขึ้นจากการกระทำ การจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็หลีกเลี่ยงต่อกัน

นี่ไง ในวงกรรมฐาน ตั้งแต่เข้าขึ้นมาทำภารกิจเสร็จแล้วให้กลับไปอยู่ของตน ถึงเวลาฉันน้ำร้อนออกมาพร้อมกันเพื่อจะทำข้อวัตร

วัตร วัตรไม่ร้าง วัตรอยู่ในใจ วัตรอยู่ในใจ ใจมันรื่นเริงมันอาจหาญ มันการกระทำ วัตรปฏิบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สมบุรณ์แบบขึ้นมา ให้สมบุรณ์แบบขึ้นมามันก็สะอาดสะอาดปลอดโปร่งโล่งโล่งจากภายนอก

แล้วโล่งโล่งจากภายใน งานทำเสร็จแล้ว งานทำเสร็จแล้วเราหาจอบหาด้าม หาหมุดที่ทำให้มันเข้มแข็งขึ้นมา แล้วถากๆ ถากอารมณ์ความรู้สึกที่มันทุกข์มันยาก ที่หวาดที่ระแวง ที่ฟุ้งที่ชาน ที่กระซิบกระซาบในใจ ถากๆ

ถ้ามันสงบระงับเข้ามา สงบระงับเข้ามา เสวยความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จากที่มันรกมันช้ำ ใ้อโฮ! มันดูไม่ได้เลย มันสะอาดสะอาดไปหมดเลย เวลามันถากไปแล้ว ฮึ้ย! ทำไมมันสะอาดสะอาดอย่างนี้วะ

สะอาดก็จิตเอ็งไง ก็สติ สมาธิไง มันทำให้หัวใจสะอาดสะอาดปลอดโปร่งได้ไง เออ! กูก็ทำได้วะ เออ! ได้แต่ชาวคนอื่นเขา ฟังคนโน้นว่าอย่างนั้น ฟังคนนี้ว่าอย่างนี้ ตอนนี่กูทำเองไง

เวลาสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งที่ทำมาแล้ว สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา มันอยู่ได้ชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น มันไม่มีอะไรจะอยู่สงบสุขตลอดไป เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา มันคิดว่ามันจะไม่มีความสุขสงบสุขใจ เวลาทำความสงบของใจคืนมาได้ มันสงบสุขแล้ว สงบสุขแล้วเดี๋ยวมันก็เสื่อม มันก็คลายออก มันก็เป็นทุกข์เหมือนเดิมไง

สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ๆ มันเป็นข้อเท็จจริงของมันอยู่แล้ว แต่เราเคยทำความสะอาดได้ เราเคยทำความสงบได้ เรามีความสามารถที่ทำได้ เราต้องทำได้สิ ถ้าทำได้ก็ฝึกหัดปฏิบัติให้มากขึ้น ทำให้มันคงที่คงวาของมัน ความเสมอต้นเสมอปลายของมัน เห็นไหม

ถ้ามันเสมอต้นเสมอปลาย ทำบ่อยครั้งเข้า ทำความสงบบ่อยๆ ครั้งเป็นสมาธิ พอสมาธิ
 ขึ้นมาแล้วมันมีกำลังของมัน นี่เราจะซุดแล้ว จะปลุกตื่นพุทธะ จะปลุกมรรค ๘ การกระทำเกิด
 ขึ้นมาจากหัวใจของตน

“จิตเป็นอย่างไร”

หลวงปู่มั่นถามไฉน จิตเป็นอย่างไร จิตสมาธิมีไหม จิตโล่งโงงหรือเปล่า จิตฝึกหัดปฏิบัติได้
 หรือไม่

ท่านไม่ถามเรื่องอื่นนะ เรื่องการก่อสร้าง เรื่องคณะสงฆ์ เรื่องเจริญงอกงาม เรื่องขุนนาง
 ไร้สาระ

โลกนี้มันมีมาแต่ตั้งแต่เดิม มีมาแต่ไหนแต่ไร แล้วยิ่งมหรสพสมโภชที่เขากระทำ บริษัท
 ต่างๆ ที่เขารับผิดชอบเหมาทำให้ได้หมดเลย เดียวนี้ยิ่งทำงายขึ้นไปใหญ่เลย ให้มีเงินจ่ายเขา
 เท่านั้นนะ จะทำอะไรได้ทั้งนั้นนะ ลงทุนได้ทุกอย่าง สั่งได้ทุกเรื่อง

แล้วหัวใจแข็งร้อนไหม มันมีความเป็นปกติสุขอยู่หรือ เป็นพระขององค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าจริงๆ หรือ

ถ้ามันจริงๆ มันต้องเกิดขึ้นเองไง ไม่ต้องจ้างวานใครทั้งสิ้น ไม่ต้องให้ใครมาค้าชู ไม่ต้อง
 ให้ใครมาเยินยอสรรเสริญ

เราอยู่กับหลวงตามานะ ใครมาเยินยอ “ตบปาก”

สติสมาธิอย่างแท้จริงได้อะไร ความดีความชั่วที่แท้จริงแท้จริงจักหรือ เอ็งทำสมาธิเป็นหรือ
 ใครทำสมาธิแล้วเสื่อม สมาธิแท้จริงหรือเปล่า แล้วยกขึ้นสูวิปัสสนาเป็นไม่เป็นแท้จริงไหม

ใครมาสรรเสริญ “ตบปากๆ” เพราะอะไร เพราะว่ามันคนละวุฒิภาวะเลย มันคนละโลก
 เรื่องฆราวาสญาติโยมมันเป็นเรื่องโลกๆ

ออนไลน์มันหลอก ใครกดไลก์เข้าไป พอมันเข้าไปดูแล้วมันเชื่อไปหมดเลย เงินมีเท่าไร
 โอนให้เขาตรวจสอบ ใครมันต้องตรวจสอบ มันตรวจสอบอะไรภูวะ นี่มันเชื่อเขาไปหมดนะ ถ้า
 มันเป็นอย่างนั้นมันจะมาชมว่าเราดี

เขาจะชมเขาจะติมันเรื่องของเขา กรรมของสัตว์ๆ เพราะที่ภูมิมานะเขาใจ ความรู้
 ความเห็นเขาแค่นั้นใจ นั่นกรรมของสัตว์ใจ เขาเป็นอย่างนั้นหรือ เราต้องหวั่นไหวไปกับเขาหรือ
 เขาบางการชีวิตเราได้อะไร หรือ เขาจะตีกลองให้เราเดินตามเขาหรือ เอ็งต้องเดินตามบทเพลงเขาหรือ
 ไม่ใช่นางละครนะมึง ผู้กำกับนะ จะให้เขามากำกับบทเป็นไปไม่ได้หรอก ถ้าให้เขามากำกับบท
 อย่างนั้นนะเป็นพระได้อย่างไร

ก็สมมุติสงฆ์นี่ใจ เราจะฝึกหัดอยู่ที่นี่ เราจะมั่นคงของเราอยู่ที่นี่ เราจะค้นคว้าหาขึ้นมาจาก
 ใจนะ

จบนะ เราไปหาซื้อเอาตามตลาด ท้องตลาดเยอะแยะไปหมด เขามาขาย รถเร่ขายก็มี
 แต่ถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เอ็งต้องหาแร่เหล็กในใจเลยนะมึง

มีสติสัมปชัญญะแล้วทำให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ฝึกมัน อารมณ์ความรู้สึกนั้น เวลา
 มันเป็นจบและมั่นคงขึ้นมา มันจะதாகจะทางในใจของตน เราทำของเราได้ ถ้ามันทำได้จริงมัน
 ก็จะสงบระงับจริง

แล้วสงบระงับจริง จิตเป็นอย่างไร

ถ้าจิตเป็นอย่างไร தாகกับชุดมันคนละเรื่องกัน

தாகทางเพื่อความสะอาด தாகทางเพื่อความมั่นคง จะปลูกสร้างขึ้นมา วิปัสสนา จะทำ
 ให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา

ชุด ถ้าไม่มั่นคงชุดไม่ได้ มันหลุด เอามือจับแล้วชุดเอาสิ ถ้ามันมีด้ามต้องมั่นคงของมัน
 มันถึงจะชุดได้ลงแรงได้ ถ้าชุดลงแรงได้ แล้วเห็นไหม รู้ไหม สิ่งที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในใจ ถ้ามัน
 รู้ มันจริงขึ้นมา เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในใจ เราจะปลูกสร้างของเราขึ้นมาด้วยมรรค ๘ ดำริชอบ
 งานชอบ เพียรชอบ

ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ งานมันชอบธรรมใจ ถ้างานชอบธรรม หนึ่งงานของนักบวช
 งานของพระนี่ใจ

จิตเป็นอย่างไร

จิตตภาวนามันเป็นนามธรรม แต่นามธรรมเวลาฝึกปฏิบัติ นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการหลานพระสาวกบุตร “ถ้าเธอไม่พอใจอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย เพราะอารมณ์ความรู้สึกของเธอเป็นวัตถุอันหนึ่ง”

อารมณ์ความรู้สึกเป็นถึงวัตถุอันหนึ่งเลย จับต้อง ชุได้ ทำได้ ตีได้ เหล็กตีให้เป็นจอบ เป็นเสียมได้ เหล็ก ส่วนผสมทำให้เป็นอาวุธอะไรก็ได้ทั้งนั้นนะ ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาไง ถ้ามันทำของมันได้ ถ้าเราทำของเราได้ไง แล้วถ้าทำได้ บัจฉิตตัง สันทิฏฐิโก นี่พระพุทธศาสนา

ถ้าทำไม่ได้ ใครจะยกย่องสรรเสริญขนาดไหน ลมปาก เขายกย่องก็เพื่อผลประโยชน์ของเขา ใ้เราอยากจะเป็นเจ้าขุนมูลนาย ก็อยากให้เขายกย่องสรรเสริญก็ไปกับเขา พอกัน พอกัน ไม่พอกันมันไม่ไปด้วยกันหรอก

แต่ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เขาจะพัด โลกธรรม ๘ จะพัดกระหน่ำขนาดไหนมันเรื่องของเขา เรามีสติปัญญาสมบูรณ์แบบหรือไม่

ถ้ามีสมบูรณ์แบบขึ้นมา ใหญ่มันจะขึ้นเร็ว ใหญ่มันจะรุกรัง เราก็ถากเราก็ถางของเราต่อไป ถ้าเราถากเราถางมันก็เหี่ยวไหลไคลย้อยมันเรื่องธรรมดา ถ้าเรื่องธรรมดา ก็การทำงานไ้ กิจงานไ้ งานชอบและไม่ชอบนะ

ใ้พวกขุนโจรก็งานของเขา งานในการฉ้อโกง การทุจริตคอร์รัปชัน ก็งานของเขา นั่นงานประเภทหนึ่ง ก็งานเหมือนกัน เวลาเล่ห์เหลี่ยมขึ้นเชิงกลโกง เขาไม่วางแผนหรือ เขาไม่มีมวลชนหรือ มีทั้งนั้นนะ ชอบไม่ชอบละ ึ่งงานไม่ชอบไ้

แล้วงานไม่ชอบ ถ้าเรารู้เราเห็น เราก็หลีกเลี่ยง เราจะไม่ร่วมมือทำไม่ สภาคกรรมนะ ถ้าเขาจับได้นะ เขาสืบหลักฐานไปถึงไหนถึงที่นั่น แต่เอกสารถึง ถึงหมด เราไปร่วมมืออะไรกับเขา

ทำคุณความดีของเรา หลักฐานเขาฝังไว้หมด เขาไม่สืบด้วย เพราะอะไร เพราะมันสืบไป แล้วมันไม่ได้ผลประโยชน์ไ้ แล้วยิ่งเปิดมานี้ คนเขาทำดี ดีของเขา ถ้ามีวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนาของเขา ถ้าอำนาจวาสนา นี่เรื่องโลกๆ นะ เพราะอะไร

เพราะถ้าทำจริงทำจ้งมันต้องทำเข้ามาในใจของตน ความลับไม่มีในโลก ทำดีทำชั่วรู้ที่อยู่
 แก่ใจ มีใจดวงไหนไม่รู้บ้างว่ามีทำอะไรมา รู้ทั้งนั้นนะ มันยอมรับหรือเปล่า ถ้ามันยอมรับมัน
 ต้องมีความละอาย หิริโอตตปปะ

ถ้าชาวไร่ชาวนาเขามีจอบมีเสียมของเขา เรามาบวชเป็นพระเป็นนักรบ เรามีสติมี
 ปัญญาของตน เพราะอะไร เพราะเราปรารถนาคุณธรรม เราปรารถนาถึงที่สุดแห่งทุกข์ ในการ
 ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจะมากจะน้อย เราก็ชวนชวายของเรา ชวนชวายเพื่อหัวใจดวงนี้ มันไม่มี
 งานอะไรยิ่งใหญ่ไปกว่านี้หรอก จะงานอะไรในโลกนี้นะ ไม่มีอะไรเท่ากับเดินจงกรม นั่งสมาธิ
 ภาวนาที่เป็นสัมมาทิฐิที่ถูกต้องชอบธรรม

เดินจงกรม นั่งสมาธิโดยหลอกโดยลวงเขา เดินจงกรม นั่งสมาธิเพื่อให้เขาเห็น เพื่อทำ
 สถิติไว้ ทำเป็นประวัติไว้ แล้วทำเป็นวิดีโอไว้ไปฉายให้เขา ฉันเดินจงกรม ฉันนั่งสมาธิภาวนา นี่
 คือมหาโจร หลอกสองชั้นนะ หลอกตัวเองว่าตัวเองทำไม่ได้ เพราะรู้ที่อยู่แก่ใจว่ามันไม่ได้ แต่ก็
 พยายามทำไว้เพื่อไปอวดเขา อวดเขาว่าฉันเป็นคนดี

แต่ถ้าเราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อจะฆ่ากิเลส มันจะมีงานอะไรยิ่งใหญ่ไปกว่านี้
 เพราะอะไร เกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย งานอย่างนี้งานทำให้ไม่เกิด ไม่มีแก่
 ไม่มีเจ็บ และไม่มีตาย ถ้าถูกต้องชอบธรรมในทางพระพุทธศาสนา

ไอ้มันล่อมันลวงทั้งนั้นนะ ทำสถิติเลยนะ ทำประวัติเลย ไอ้ไฮ! ให้มันยอ得意 ในหัวใจ
 ไม่มีท่าอะไรเลย ไร้สาระมากเลย กิเลสขี้มั่วแจ่มใส กิเลสชื่นชมเลย เออ! พระผู้เป็นที่ดี เพราะมัน
 ทำบูชากิเลส ทำบูชาเรา เพราะมันไม่เห็นเราเลย มันทำอะไรไม่ได้เลย

แต่ถ้าเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรมนะ เรื่องโลก โลกามิส คำว่า “โลกามิส” โลกกับ
 อามิสสินจ้าง มันเป็นประโยชน์กับใคร มันเรื่องไร้สาระทั้งนั้นนะ มันทำให้การปฏิบัติไขว้เขวด้วย
 ทำให้หัวใจของเราออกนอกกลุ่มนอกทางไปเลย เพราะไปแคร์กับเขา เพราะห่วงไหวไปกับเขา
 เพราะให้เขาชักนำ

แต่ถ้าเป็นธรรม มันเป็นเรื่องไร้สาระ เพราะก่อนบวชเราก็อยู่อย่างนั้นแหละ เราก็เป็นโลก
 มาก่อน เราตัดมันทิ้ง เราเสียสละแล้ว จากฆราวาสมาบวชเป็นพระ มันมีอะไรยิ่งใหญ่วะ ไม่เคย
 เป็นหรือ ก็ถูกเป็นมาก่อนมึง แล้วถูกก็ละมาแล้วไง แล้วจะกลับไปกินขี้จี้หรือ ก็มันขี้

เอาธรรม พยายามฝึกหัดของเราขึ้นมา จอบถากถางในใจของตน อารมณ์ความรู้สึกนั้นแหละ ถากมันออกๆ ถากมันออกให้เป็นพุทธะ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

กิเลสตัดหาความทะยานอยาก ใ้พวกสัตว์เป็นพิษทั้งหลาย อย่าให้เข้ามาขบกัดเราทางโลกนะ ใ้สัตว์เป็นพิษเขาจับฆ่าเอาไปกินเป็นอาหารหมดนะ แต่เราเป็นพระ เรามีศีล เราฆ่ามันไม่ได้ แต่ถ้ามันเป็นกิเลส ได้ มันเป็นนามธรรม สติปัญญาทำลายมันได้ ตายต่อหน้าเลย ยิ่งตายยิ่งพระพุทเจ้าขึ้นชมด้วย

อย่าเบียดเบียน อย่าทำร้าย อย่าทำลายกัน แต่การฆ่าทิวาสีมานะ การฆ่าการทำลายใ้จงอาจ ใ้งูเห่า ใ้ความเห็นผิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญ สรรเสริญเพราะมันจะเป็นสัททวิหาริก มันจะเป็นลูกศิษย์พระพุทเจ้า มันจะเป็นพุทธะ มันจะตื่นขึ้นมากับโลก มันจะเป็นผู้ตื่นจากโลกขึ้นมาสู่ธรรมะ ถ้าสู่ธรรมะแล้วนะ มันมีหิริมีโอตตปปะ มันมีความละอาย

ความลับไม่มีในโลก ที่ทำๆ ไปมันมีติดบอด มันนี้กว่าไม่มีใครรู้ไง ความลับไม่มีในโลกไง แล้วถ้ามันเป็นธรรมๆ มันจะมีหิริมีโอตตปปะ มันจะมีความละอายกับความคิดแบบนี้ การทำแบบนี้ แล้วมีสติปัญญาฝึกหัดปฏิบัติ เพราะมันเกิดดับๆ เดี่ยวก็คิด เดี่ยวก็หยุด เดี่ยวก็คิดอีก ถ้ามีสติปัญญา เราถากได้ เราถางได้ ใ้โล่งโล่งใจ ถ้าโล่งโล่งมันก็เป็นสัมมาสมาธิ มันเป็นสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

จากจิตที่ติดด้าน จากจิตที่ต้องการใ้คนค้าชู จากจิตที่ต้องการใ้คนดูแล มันจะอยู่โดยตัวของมันเอง เป็นปัจเจกตัง เป็นสันทิฏฐิโก มันเป็นเรื่องไร้สาระๆ ใ้คำเียนยอสรรเสริญเป็นเรื่องไร้สาระๆ แต่ก่อนไม่ได้ ถ้าใครไม่ชมนี้ แหม! มันอยู่ไม่เป็นสุข

สุขขึ้นมา มันจะเป็นความปกติสุข ถ้ามันปกติสุขได้มันถึงเป็นสุขตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริง ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นความจริงของเรา

มันอยู่ที่การฝึกหัดปฏิบัติ มันอยู่ที่จิตนิสัย แล้วถ้ามันทำของมันได้ ฝึกหัดของเราขึ้นมา ขุดของเราขึ้นมา ขุดเพื่อขุดคู้ยคั้นคั่ว

ไฉ่ถากไฉ่ถาง ไฉ่ที่ว่าหินทับหญ้าๆ มันก็จริงมีส่วนความเป็นจริง เป็นข้อเท็จจริงอันหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีหินทับหญ้าๆ เลย มันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้อย่างไร มันจะขุดตรงไหน มันมีแต่หญ้า มันมีแต่สัตว์ร้าย มันจะไปขุดอะไรขึ้นมาล่ะ

แต่เวลาถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เวลามันขุดขึ้นมา สิ่งนั้นนะมันเป็นธาตุ ๔ และชั้น ๕ เวลามันมีสติมีปัญญาขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตนขึ้นมา มันเป็นวิปัสสนา มันจะเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเรา

เกิดจากการที่มันเหลวไหลเหลวแหลกที่ไม่มีต้นไม่มีปลาย แล้วจับต้นชนปลายไม่ได้ แล้วอ่อนแอ แล้วไหลไปตามกิเลสให้กิเลสมันครอบงำ นี่โดยความโง่เขลาเบาปัญญาของตน ผีกัดจนมันเป็นความจริงขึ้นมา

ชาวไร่ชาวนาเขายังมีจอบมีไถ มีพืชพันธุ์เพื่อจะทำไร่นาของเขา ดำรงชีวิตของเขา เขาเป็นพระ เป็นนักรบ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาบวช อุบัติฌายีให้มาแล้ว เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ กรรมฐาน ๕ รุกขมูลเสนาสน์ โคนไม้ ที่ว่าง ที่ผีกัดปฏิบัติได้

ไม่ต้องไปง้อใคร ไม่ต้องไปแยะใคร

ไปง้อใคร ไปแยะใคร ให้เขาคอยชักคายน่า

เราทำเอง ทำกับเราขึ้นมาให้เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีความเป็นพระ ไม่ต้องไปง้อกระแสรังคมกระแสโลก มันเป็นเรื่องไร้สาระ แต่โลกเป็นแบบนั้น ถ้าเราไม่มีสติมีปัญญา เราก็ไหลไปกับเขา แล้วเอาเกียรติให้โลกเขาเหยียดหยาม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

ภิกษุนักรบต้องเป็นผู้นำ เป็นผู้ชี้ทาง ไม่ใช่เป็นผู้ให้เขามาครอบงำ แล้วมันเสียเกียรติของการเป็นนักรบ นักรบจะต้องไปหงอกกับสังคมให้เขาคอยชี้หน้า มันเป็นนักรบขึ้นมาได้อย่างไร แล้วเราจะรบกับกิเลสได้อย่างไร ไฉ่ที่เป็นนักรบก็เป็นนักรบบแบบมีลาภเสียมลาภ นักรบบแบบต้องการสินจ้างรางวัล ไม่ใช่นักรบธรรม

นักรบธรรม เราต้องปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสัจจะให้เป็นความจริง เป็นความจริงใน
พระพุทธศาสนา เอวัง